

Art

Mascort, Thyssen i Vila Casas. Les exposicions d'aquest estiu

Rosend Casanova (Doctor en Història de l'Art)

Tres col·leccionistes privats exposen el seu patrimoni artístic en uns marcs històrics. Pintura, dibuix, fotografia, escultura... del segle XV als nostres dies, i d'autors anònims als més reconeguts internacionalment. Repassem les principals cites d'aquest estiu al Baix Empordà, un territori que esdevé, un any més, terra de cultura.

"Regina" Mascort

No podiem sinó enunciar així l'exposició que la Fundació Mascort presenta a la Casa Galibern amb el títol "L'art de la pintura i el dibuix. Visions 1400-1800" i on hi destaca, de manera especial, la pintura "Retrat de la reina Margarita d'Àustria acompanyada de la nana doña Sofía" (c. 1601), de Juan Pantoja de la Cruz, pintor castellà del Renaixement especialitzat en el retrat cortesà. Disposat a la capçalera del saló del primer pis, aquest quadre corprèn per la seva bellesa i potència visual, així com pel virtuosisme en els detalls dels vestits i la caracterització dels rostres. Aquesta "regina" de l'exposició mostra l'altíssim nivell de la pintura espanyola del segle XVI i és un luxe, per a Torroella de Montgrí, poder veure l'obra d'un autor present a algunes de les col·leccions més importants del món, com la del Museo del Prado o l'Alte Pinakothek de Munic.

Aquesta no és l'única peça destacable. D'entre les que hi ha repartides per les diferents estances cal aturar-se a *Jesucrist triomfant reprèn Sant Jeroni* (c. 1693), un oli sobre llenç de Luca Giordano que serví d'esbós preparatori per a una de les quatre voltes de l'església de San Lorenzo d'El Escorial. L'escena il·lus-

tra a Crist triomfant renyant a sant Jeroni per tenir més interès en l'obra de Ciceró i en els escrits de l'antiguitat pagana que no en la doctrina cristiana. Del mateix Giordano es pot veure la sanguina sobre paper *Marc Aureli* (c. 1655-1660) realitzada a Roma, on l'emperador s'erigeix sobre un voluminós cavall que evoca el monument eqüestre que pot veure's als Museus Capitolins.

En l'apartat de dibuix, molt variat i també de gran qualitat, sobresurt una *Vista de Barcelona* (c. 1642-1650) d'Ercole Bazzicaluva. Aquest retrat de la ciutat té la particularitat que s'anticipa al conegut *Panorama de Barcelona des del mar* (1563) dibuixat pel flamenc Anton van den Wyngaerde, de manera que se'l pot considerar un dels primers testimonis presos des del mar.

En relació als retrats de localitats, també cal esmentar la imatge inèdita *La plaza de Palamos vista da la parte de la foscha sobre la colina* (1676), de la

El retrat de la reina Margarita d'Àustria ha centrat les mirades a la Casa Galibern. © Fundació Mascort.

L'exposició ha mostrat un panorama de les arts, des del segle XV al XIX. © Fundació Mascort.

qual s'ha pogut determinar l'autoria i relacionar-la amb un grup d'altres obres del mateix autor, l'enginyer militar Lorenzo Possi.

El recorregut de l'exposició s'articula en diferents àmbits cronològics disposats a les sales de la casa, on les peces dialoguen entre si a través d'afinitats temàtiques o tècniques: des de la pintura religiosa sobre taula o llenç dels segles XV al XVII, als dibuixos italians i espanyols del Renaixement i del segle XVII, a la pintura de paisatges i *vedutas* del XVIII i primers anys del XIX.

Amb aquesta mostra, la Fundació Mascort inicia una trilogia d'exposicions entorn a la col·lecció pròpia

La baronessa Carmen Thyssen acompanyada de l'alcalde Carles Motas i la comissaria Pilar Giró davant del quadre Carrer de Nova York amb lluna (1925) de Geòrgia O'Keeffe. © Espai Carmen Thyssen.

de pintura i dibuix que ha reunit durant la seva vida Ramon Mascort Amigó, moltes d'elles inèdites. Per aquest col·leccionista d'art, l'elecció d'una obra ha estat sempre regida per l'emoció que li suscita, per això les fa estudiar (en aquesta ocasió per Rosa M. Creixell) i molt generosament les mostra gratuïtament al públic.

Thyssen, la pinacoteca de la Costa Brava

L'Espai Carmen Thyssen, situat al Palau de l'Abat de Sant Feliu de Guíxols, presenta l'exposició "Barcelona-París-Nova York. D'Urgell a O'Keeffe", amb la qual ofereix una nova lectura a la col·lecció de la baronessa, part de la qual ja s'ha vist en tres ocasions anteriors. Aquesta continuïtat, que Carmen Thyssen espera "que serà un altre èxit com cada any", ha situat aquest equipament cultural, tant per la qualitat de les peces com per la magnífica acollida del públic, en la pinacoteca de la Costa Brava, una cita que ja encapçala els esdeveniments artístics del nostre estiu.

Novament, Pilar Giró n'ha estat la comissària i per a l'ocasió ha teixit un relat que explica el trànsit del romanticisme a la modernitat pictòrica a partir de l'empremta de la humanitat. Per això ha escollit tres ciutats emblemàtiques que tenen un pes en la Col·lecció Carmen Thyssen i que, al seu torn, van tenir la seva transcendència en la nostra història de l'art. Un recorregut lligat a la transformació del context on Urgell i O'Keeffe, els dos artistes del títol, donen la pista sobre l'arc cronològic i posen de manifest el diàleg internacional que ofereixen les obres de la Col·lecció.

El recorregut, en tres àmbits, comença a Europa i mostra com del segle XIX al XX l'espai rural deixa pas a l'urbà. Barcelona per proximitat i París per la seva modernitat són les dues ciutats escollides. Una vol ser burgesa i cosmopolita, l'altra és el bastió dels canvis socials i culturals. Dos móns diferents i semblants, dels quals destaquem *Nevada de 1881*, *Barcelona (1887)* de Joaquim Pursals, que ofereix una bella vista del Teatre Principal de la Rambla.

El segon àmbit està dedicat als que habiten les urbs. Les portes obertes dels edificis conviden a descobrir la intimitat dels interiors, com *Dona amb fruitera* (c. 1900-1910) de Carl Vilhelm Holsoe. I de l'habitació al jardí, on les pintures sovint fan el contrari, de fora cap a dins, com la vista del pati *Malva-rosa. Valldemossa (s/d)* d'Eliseu Meifrèn.

El tercer i últim àmbit tracta el despertar de la modernitat i ho fa amb la ciutat emblema, Nova York. És el torn dels barris d'immigrants i dels gratacels, com el quadre *Carrer de Nova York amb lluna (1925)* de

Geòrgia O'Keeffe, que ha estat la imatge de l'exposició.

Durant la visita a les sales d'exposició, la baronessa comentà les peces que ha incorporat enguany a la seva col·lecció i que es veuen per primera vegada. Carles Motas, que s'estrena enguany com a nou batlle, voldria convertir l'Espai en Museu. "Plantejarem qualsevol solució perquè el Museu Thyssen de Sant Feliu sigui una realitat", exposà. Tant de bo. Per la seva aposta cultural i els esforços esmerçats, la localitat es mereix tenir, de manera permanent, la primera pinacoteca de la Costa Brava.

De Palafrugell a Torroella

Can Mario de Palafrugell, actual Museu d'Escultura Contemporània de la Fundació Vila Casas, presenta aquest estiu un nou recorregut de la col·lecció que mostra la diversitat formal i conceptual de l'escultura contemporània a Catalunya, amb noms com Jaume Plensa, Susana Solano, Joan Brossa, Josep M. Subirachs o Domènec Fita, entre d'altres. També exposa el seu conegut Premi d'Escultura, que enguany ha guardonat al guixolenc Gerard Mas per l'obra *Nano i*, amb un accésit, al barceloní Lluís Carulla Ruiz per *Partitura blava*. Ambdues peces ja formen part del fons escultòric de Can Mario.

Des de que l'any 2004 s'inaugurà aquest centre cultural han estat moltes i variades les exposicions temporals que s'hi han celebrat. En les d'aquest estiu hi trobem l'escultor avantguardista barceloní Emili Armengol (1943), autor de la coneguda *Porta dels Països Catalans* a tocar de Salses, i que se'l recupera amb la mostra "Les tres dimensions de les runes", on presenta la tendència escultòrica que ha seguit el seu treball des de 2007, encapçalada pel món marí i la figura femenina en contrast amb la geometria i l'equilibri.

La Fundació sempre ha tingut cura en exhibir autors del territori, per això també es pot veure "París" de l'escultora palafrugellenca Mercè Lluís, que a partir de diversos olis exalta el llegat artístic de la capital francesa de principis del segle XX.

D'altra banda, la Fundació ha programat, al Museu Palau Solterra de Torroella de Montgrí, cinc exposicions temporals dedicades a la fotografia. Del vilarnadalí Raimon Camprubí (1938) es pot veure "Dormilegues", un seguit d'instantànies on presenta la intimitat de noms coneguts (Mary Sampere, Sito Pons, Nuria Espert, Oriol Bohigas, Terenci Moix...), a partir de composicions on l'individu és substituït per la roba que deixa abans d'anar a dormir.

Igualment s'exposa un tribut a la trajectòria del fotògraf de Pontós Narcís Darder (1923-2006) –també

La baronessa Carmen Thyssen mostra les últimes adquisicions a la premsa. © Espai Carmen Thyssen.

Exposició del Premi d'Escultura 2015 de la Fundació Vila Casas al Museu Can Mario.

© Fotografia: Narcís Santamaria

nascut a l'Alt Empordà–, amb imatges en color com a reflex de la seva experiència abstracta i neorealista.

El barceloní Antoni Bernad (1944) signa el capítol dedicat a la fotografia de moda. Ha estat un dels primers a tractar amb models professionals i ha treballat amb Antonio Miró o Carolina Herrera. Les seves imatges també es conserven, entre d'altres, al MNAC i al Museu del Disseny de Barcelona.

De l'artista mataronina Àlicia Framis (1967) es presenta "L'artista del fons", un seguit de treballs de cavil·lació sobre l'existència humana i els seus conflictes (solitud, violència, mort, comunicació...) que explora a través de l'art social o *new performance*, interactuant amb el públic.